

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
bóvá a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvántartási közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Hazabeszélés.

V.

Cikksorozatunk végéhez értünk. Nem mondjuk, hogy azok a teendők, amiket ezek folyamán felsoroltunk, mindazt felölelnék, amire Szentés város vezető egyéneinek: előljáróságának és képviselőinek ügyet kell vetniük, ha komolyan fogva fel hivatásukat és kötelességüket, küldetésükhöz képest hiven lelkiismeretesen akarják a város szellemi és anyagi javát szolgálni; — de azokban, amiket elsoroltunk, nagyban és egészben mégis egy olyan munkaprogramm van már adva, mely — ha tervszerűen akarunk munkálkodni, évek hosszú sora igénybe fogják venni tevékenységüket olyan mértékben, hogy ha csak ebben merítik is ki munkásságukat, minden időkre biztosíthatják maguknak a késő ivadék hálóját és elismerését különösen akkor, ha fáradozásuk nem lesz meddő és munkájuknak nyomában jár a siker is.

Teendőjeinek felsorolása azonban nem volna teljes, ha a legfontosabb ügyeink egyikét kívül hagynánk a számításán, annál inkább, mert az az egy, — ha eredményesen sikerülne megoldanunk, a köz- és magánjövedelmek olyan forrását nyitná meg számunkra, amely nélkül a többi nagy feladatainkkal alig volnánk, vagy csak rendkívüli áldozatok árán volnánk képesek megbirkózni.

Feladataink, hogy rövidesen rekapituláljuk őket, a következők:

Városházépítés, városrendezés, Csongrádvármegye intézményes kiépítése olyképen, hogy Szentésen mindazok az állami hivatalok: törvényszék, pénzügyigazgatóság, tanfelügyelőség és önálló államepítészeti hivatal szerveztessenek, amikre egy megyeszékhely, ha csak bizonyos mértékben idegen törvényhatóság járszalajához nem akar kötvé lenni, jogjai igényt formálhat.

Mind ezeknek megvalósítása, hiába állítanak az ellenkezőjét, jelentékeny anyagi kiadásokat ró többé-kevésbé a polgárok vállára. Magát a városházépítést sem valósíthatjuk meg újabb kölcsönvétel nélkül; a városrendezésből sem lesz soha semmi, ha azt a mérnöki tisztségre akarjuk bízni, mert ennek a hivatalnak, csekély személyi létszáma mellett fizikailag sem lesz soha ideje ezt a munkát elvégezni, a felsorolt államhivatalokat pe-

dig ha igényeljük, a legkevesebb, amit ez ellenében tőlünk az állam szolgáltatni fogna az, hogy ingyen telkeket bocsássunk azoknak az állami középületeknek a rendelkezésére, amelynek építése ezen hivatalok elhelyezése céljából feltétlenül szükséges.

Mindennek előteremtése pénzbe, sok pénzbe kerül; a polgárok teherviselését valami nagy mértékben fozoznunk nem igen lehet, mert ez ma is igen jelentékeny; hiszen az állami adó 71 százalékját fizetjük ma közösi potadóban. Ha tehát az léző cikkünkben felsorolt nagy feladatokkal sikeresen akarunk megbirkózni, akkor nem csupán a város és a megyebeli országgyűlési képviselők támogatására kell támaszkodnunk, hanem — és ez voltaképpen a főfontosságú ránk nézve — új erőforrásokat is kell nyitnunk, melyek nekünk az anyagi eszközök előteremtését jelentékenyebben megkönnyítsék.

Azokról az erőforrásokról, miket a közelmúltban közjövödelmeink fokozására megnyitni akartunk, de amelyek közül erre a célra tényleg megnyitnunk csak a szeszgyasztási adópótlék szedésének jogát sikerült, — most ne essék szó. Valószínű, hogy ezekre is vissza kell majd térnünk és megkísérlelnünk, vajjon most, az új kormány uralma alatt nem érhetük-e ezekben is célt. De a főerőforrást mi nem ezekben látjuk, hanem abban, amire ezen cikkünk elején céloztunk s amelyet ha megnyitnunk sikerül, ez Szentés város egész jövőendő gazdasági és kulturális fejlődésére kiszámíthatatlan haszonnal fogja járni.

A városunk alatt elterülő Kurcameder megfelelő hasznosításáról van szó. Ha ezt a medret visszatudjuk adni eredeti rendeltetésének; ha ki tudjuk vinni azt, hogy ez a meder ismét élővizmeder legyen, ha sikerülne, ezt a medret legalább Szentési hajózhatóvá tétetnünk: ebben a város vagyonsodásának olyan emeltyűjét nyernénk, mely képessé tenné városunkat is, annak polgárságát is mindazoknak az anyagi javaknak az előteremtésére, amelyek birtokában a magunk elé tűzött feladatokat sikeresen megoldhatnánk.

Közvetlen haszna volna ebből a városnak, mint erkölcsi testületnek az a nagyszabású halgazdaság, amelynek alapját az élővízzel bővelkedő Kurcában megvethetnénk és amelyhez fogható aligha kerül az országban; köz-

vetett haszna volna ebből a városnak az, hogy az élővízzel ellátott és hajózható Kurca felhasználásával gazdaságoságunk a terményeit előnyösebben értékesíthetné. nyersanyagban levő tömegszükségeit előnyösebben szerezhetné be, jelentékenyen növekednék tehát a jövedelme, ezzel együtt a teherviselő képessége, ami aztán — kettős előny lévén — arra képesítené, hogy zúgolódás nélkül vegye magára a felsorolt alkotások létesítésével okvetlenül vele járó teher többletet.

A Kurcának illetően kihasználásáról nem először írunk ma. Néhány év előtt, mielőtt még a kormány a Körös hajózhatóvá tételének mederrendezési munkájához hozzáfogott volna, Schneider József árm-ntesítő szakaszigazgató szakaszmérnök szakavatott tollából ez érdeklében egy egész cikksorozat jelent meg lapunkban. Az ezen cikkekből kitéjtett eszmére térünk csak vissza, amikor a legfontosabbat: a Kurca hajózhatóvá tételének, vagy legalább élővízmederré alakításának kérdését bolygattuk meg újfent és mindazokat a tényezőket, akik ennek az eszmének a megvalósítása körül a siker reményével fáradozhatnak, arra ösztönözzük és sürgetjük, hogy ebben az érdeklében minden követ megmozgassanak, minden befolyást latbavessenek, mely az eszmét csak egy lépéssel is közelebb viheti a megvalósuláshoz.

Nagy és súlyos feladatok azok, jól tudjuk, amiket ebben a cikksorozatunkban felsoroltunk és ezek között is kecségen kívül a legnehezebben megoldható ez az utolsó: a Kurcameder eredeti céljaira kihasználásának kérdése, mert úgy tetszik ma, hogy ennek kivihetősége csaknem a lehetetlenséggel határos. De lankadatlan munka, kitartó törekvés, céltudatos akarat nem egy lehetetlennek tűző feladatot oldottak már meg. Szentés város gazdaságának, képviselőtestületének, országgyűlési képviselőjének és a vármegyének kell összefognia, hogy ezt a munkaprogramot az idők folyamán sikeresen feloldozza.

Amilyen erős akaratláltnak neki e feladatok megoldásának, olyan mértékben lesz munkájukon isten áldása.

Mi csak azt kívánhatjuk, hogy munkájuk eredményes és az áldás teljes legyen.

— is. —

Ellenvélemény az adóreformról. Ugy tudjuk, hogy a fokozatos adó képezi már esztendőök sora óta a tervezett adóreformok gerincét. Ettől várja az ország népe azt, hogy adózáunkat a legsúlyosabb igazságtalanságoktól megtisztítsa. A művelt nyugaton mindenkül kikuszóbbították már az adórendszerből azt az igazságtalanságot, amely szerint a szegény ember csak olyan arány szerint fizet adót, mint a dusgazdag. Égető szükség van erre a reformra különösen nálunk, ahol az állam jövedelmeinek negyven százalékát képezik az egyenes adók. Az adó nemek közül a legsúlyosabb a földadó, amely a kis gazda jövedelmeinek jó negyedrészt emészt fel. És amidőn a fokozatos adóról van szó, ezt el nem képzelhetjük a földadó fokozatossága nélkül, mert ebben látjuk a törpebirtok felszabadítását. És nem is akad még eddig a fokozatos adót hirdető politikusok között olyan, akinek szavaiból masra, mint a földadó fokozatosságára is következtethetünk.

Érzkény csalóadásért azonban most benünket Wekerle Sándor miniszterelnök egyik legutóbbi beszédében körvonalazta azokat a határokat, amelyekben belül a fokozatos adót megcsinálni akarja. És kijelentette Magyarország elsőnek ismert pénzügyi kapacitása, hogy a fokozatos adót az ugynevezett realadókhoz nem kívánja igénybe venni. Csak a személyhez kötött adók lesznek fokozatosak. A realadók közé tartozik a földadó és a tőkeadó, a személyhez kötött adók alatt értjük első sorban a harmadik osztályú kereseti adót és a többi kereskedelmi és ipari vagy értelmiségi keresetek után kivetett adókat. És a miniszterelnök ezen kijelentésével nagy remények mennek füstbe. Mi, de az egész ország népe, nem ezt a reformot vártuk. Vártunk egy általános, becsületes, radikális adóreformot. Nekünk ilyen ígérték a képviselői urak programbeszédjeikben és mélyen elismertük bennünket az, hogy legfelsőbb helyről megcélolják ezeket a program beszédek.

Megnézve ösintén véleményemet bármennyire falmányar vagyok is és bármennyire lelkesedem is a nemzeti uralomért, nem tudom magamba fojtani kritikákat akkor, amidőn egy ilyen, a nemzet életébe vágó problémát egyoldalúan akarnak megoldani. Ne feledjük el, amint Andrássy Gyula gróf belügyminiszter mondott. T. i. hogy a magyar képviselőházban a földbirtokos osztály van többségben, amelynek nem szabad a népből azt a gyanút felkelteni, mintha osztályérdekeket képviselne. Kétségtelen, hogy a real adók fokozatosítása a földbirtokos osztályra bizonyos tekintetben új terhet róna, de felszabadítana közel kétfélmillió törpebirtokost az igazságtalan adórendszer nyomása alól. A tőke fokozatos adója is csak a kis embernek kedvezne. Meri hús százezer forint jövedelme után könnyebben fizethet az, akinek tízezer forint a jövedelme, mint az, akinek száz forint a jövedelme. Ez egy olyan elmi igazság, amelyet semmiféle szofizmával megcélolni nem lehet.

Reméljük azonban, hogy a miniszterelnök úrnak nem ez volt az utolsó szava a fokozatos adó kérdésében. Reméljük hogy mégis győzni fog a jobb belátás és az intőző körök szociális érzéke.

B. O.

A munkásszerződés. A magyar képviselőház mostani költségvetési vitája folyamán sokszor szóba került az, hogy sok helyütt a mezőgazdasági munkások rossz szerződést kötnek. Télien, amikor meg vannak szorulva, nem vizsgálják meg, milyen bér mellett és micsoda munkába szerződnek, hanem kapnak a kínált előlegben. Nyáron autátn át veszik észre, hogy fáradságos munkával igen keveset kerestek. Ez elég nagy baj. De még nagyobb baj származik abból, ha a munkások, hajtván az igazgatók szavára, megtagadják a szerződés teljesítését.

Most értsük meg a dolgot. Abba senkinek sincs beleszólása, hogy a munkás milyen bér mellett szerződjék. Sőt az országban az az érdeke, hogy a munkás mentőteljesebben megkapja a munkája bérét. De ha már szerződés van, amely a szerződő felekre nézve a törvény erejével bír, akkor a szerződést az ország törvényeinek és a hatóságoknak is védeniük kell. Tehát a szerződésszegő munkások büntetés alá kerülnek és a munkaadó gazda más munkásokat hozat.

A szocialista igazgatók azt beszélik, hogy a gazdasági munkás sztrájkok erőhatalmával való elnyomása, a szerződésszegők megbüntetésére igazságtalan dolog és a munkaadók igazságtalan partfogása a kormány és a hatóságok részéről. Nos hát a dolog úgy áll, hogy soha a kormány a munkások ellen, akik bérük javításra tömöríttek egy lépést sem tesz; soha a kormány egy birtokosnak nem közvetített munkást azért, hogy a helybéli munkások bérét lenyomja. De igenis fellépett a fegyveres erő az olyan munkások ellen, akik a megkötött szerződés dacára, éppen a munka sürgős megkezdése idején, megszegték a szerződést és megtagadták a munkát, sőt erővel megakadályozták azokat is a munkában, akik vállalkoztak volna rá. És csak az olyan birtokos kapott a munkásokat az állami munkastartalékokból, aki bebizonyította, hogy törvényszerű, tiszteletes szerződést kötött a munkásaival, de a munkások megszegték a szerződést, de az aratás érdekében okvetlenül szükség van az állami tartalékból való munkásokra.

Ezen a nyáron valóságos hadjárat indult meg a magyar birtokosok ellen. A szocialista igazgatók sok gyűlöletes dolgot ráfogtak az "ezerholdasokra", meg a "borkabatosokra". De semmiféle hazugság nem lesz igazsága, akar mennyit kiabáljanak. Az igazság csak annyi, hogy némely gazda és pedig úgy az ezerholdasok, mint a kisebb gazdák között akad olyan, aki túlságosan ócsón igyekszik munkához jutni, de a munkások között akad olyan, aki rossz szerződést ír alá. Nem él a törvénynek azzal a rendelkezésével, hogy apróra megmagyarázthatja magának a jegyzővel az egész szerződést és csak akkor írja alá, ha megfelel. Sőt azt sem teszi, hogy idejekorán bejelentni a hatóságnak, ha szabálytalan és törvénybe utköző, vagy nyilván nagy károkat okozó a szerződés. Az aratás be-következtékor azután késő orvoslásért jarni.

A magyar munkás ember elég eszes és okos arra, hogy kiszámítsa, milyen munkáért és mit kap. De azt is tapasztalhatta, hogy a mostani földmivélsügyi miniszter mindig a partján volt, hogy ha igazságtalanul akartak vele elbánni. Azt azonban nem követelhetjük Magyarországon földmivélsügyi miniszterétől, hogy gyűlölködjék a nagyobb birtokosoktól vagy hogy olyan

munkásoknak fogja a partját, akik szerződést és törvényt szegnek s elbolondítva az igazgatóktól, azt hiszik, hogy erősebbek a jognál és a törvénynél. Magyarországon a legfőbb hatalom a törvény, amelynek a király, a kormány, a nagybirtokos és a munkás egyaránt engedelmeskedni köteles.

Városi közgyűlés.

— Julius 30 —

Olyan tuzes két interpelláció zörgött-dörgött a közgyűlés megnyitásaok a teremben, hogy azt kellett hinnunk, kart tesz valakiben ez a nagy donnervetter. A két Jupiter tonans egyiké Fabian Tóth István volt, aki aztóta, hogy a közgyűlés a tisztújítaskor mellőzte, vezérszónokok csapatot fel s mindenképpen iparkodik a megtépett népszerűségre rendbeszedni Erre a népszerűségförcsélésre persze alkalmasnak látszik utni a tisztviselőt, s ezúttal, Sz. Nagy Kálmán adópenztárnoknak óhajtoita kissé fejét venni. A közgyűlés azonban erre a nyári mulatságra nem volt kapható. A másik mérges interpelláció Körteveléssy adta ki magából. Az öreg nyugalmast a kánikulla nagyon felelőrráta s szilaj interpellációja veszedelmes égzörgéshez volt hasonlatos. De ez a művihar se kavargott sokaig, amint a verejkező interpelláló leült: az ő larmájával a vihar is elűt.

A közgyűlés különben ropult keresztül a nagy tárgyszorozaton, amiben lényeges úgy állig volt.

A közgyűlés megnyitása után elnök elparancsolt a képviselőtestületnek a legutóbbi gyűlés óta elhunyt két derék tagját: Molecz Lajost és Szentgyéry Istvánt, kiknek emlékére a közgyűlés jegyzőkönyvében örökült meg.

Varga József feleleveníteni kívánja a közgyűlésnek valamikor régen hozott azt a határozatot, hogy nyáron a közgyűlések reggel 8 órákor kezdődjenek. Ez általános helyesléssel találkoztak, a polgármester megígérte, hogy a jövőben nyáron reggel 8 órára fogja a közgyűléseket egybeihívni.

Fabian Tóth István Szűrszabó Nagy Kálmán adópenztárnokot azzal vádozza, hogy a penzügyigazgatóságok alattomban fejjelentéseket írhat az adózók ellen, azért, hogy a polgárok adója minél magasabba csigaztassék, s ami meg csunyábbá teszi a dolgot, a fejjelentésben hamis adatokat ad elő, ezenfelül zugirodat tart fenn a penztáros. Vizsgálatot kér elrendeli a vádlott ellen.

A polgármester azt válaszolja az interpellálóknak, hogy igenis, meg fogja tartani a szigorú vizsgálatot nyomban, amint ezt neki az interpelláló írásos beadványban előterjeszti, mert a felhozott vádak oly súlyosaknak látszanak, hogy azok valódisága esetén a vádlott kemény büntetésnek nézhet elébe, de viszont ezeknek a vadaknak kell, hogy gazdjuk legyen, aki azokért helyt is áll, és ha azok nem bizonyíthatók, akkor meg az alapítaralul vadakodó nyeri el jutalmát. Felhívja élnőfogva Fabiant, hogy adatait és bizonyítékait a vizsgálat megindításához terjessze be hozza.

A polgármesteri éves jelentés a közgyűlés Weisz Lipót, Sarkadi Szabó Imre és Gálffy Sándor hozzászólása után tudomásul vette azzal, hogy a jelentés jóvá íróre felveendő lesz egy kis ismertetés, vagy beszámoló féle a város pereiről.

Az iparisikolai bizottságba az elhunyt Molecz Lajos helyett Gálfi Sándort választotta meg egyhangulag a közgyűlés.

A varmegyei pótdadók szedéséről szóló varmegyei szabályrendelet módosítása iránt a polgármester által tett indítványt elfogadta a közgyűlés, mert a szabályrendelet jelenlegi formájában anyagilag sérelmes Szentes városra. Hasonlóképp elfogadattott a polgármester

az a másik indítványa is, hogy a város területének csatornázási tervének elkészítésére kérjen a képviselőtestület a földművelési kormánytól egy ingyen kulturmérnököt.

H a j n a l Lajos és három becsűs társa részére a mai 70 krajcar napszám pótlásául 15 krajcar pótlék szavaztatott meg.

Nagy és zajos vitát provokált az ács és kömive iparosoknál az a kérelme, hogy a kontariparosok rendszabályoztassanak meg. A közgyűlés két felekezetre szakadt: okleveles partra és kontárpárra s mindkét részről legalább két két szónok tüzeskedett egyszerre igazi mellett. A nagy kavarodást Szoldos Ferencz mérnök igazította el, aki végül megegyezt a kontarokot, de nem hagyja a mestereket se, s nehéz tőprengésben, hogy: melyiket szeressem, melyiket szeressem? — az a pompás ötlete támadt, hogy itt bizottsági tárgyalás van szükség. A közgyűlés nagy örömmel kapott ezen az egyszerű és mégis radikális megoldáson s így a nagy kérdés sikeresen és köznegyúgyvasra belefajtatott a bizottsági tárgyalások beképesen s unyadozó tengerébe.

Az államvasutak igazgatósága nem akarja teljesíteni a városnak azt a kérelmét, hogy az oroshaza-szentesi vonalra egy olyan vonatot kapjunk, amely a mi heti piacainkra kellő időben beérkezék. Mindenféle aionkoskodással el akar utni ettől a jogos kérsünköt. A tanács javaslatára a képviselőtestület elhatározta, hogy nem nyugszik meg a MAV. válaszában, hanem erélyesen száll síkra alispánja mellett s felterjeszté intéz a kereskedelemügyi kormányhoz.

S a r k a d y Nagy Mihály örökösain a városnak mintegy 1000 korona követelése van a régi időkbeli szelmalomtaksza címén. A tisztú ügyész azt jelenti, hogy ezek a közel félszázad ügy némely fontos iratai, melyek a bizonyításhoz szükségesek volnának, elkallódniak valamikor, valahol. Azt javasolja ennélfogva az ügyész, hogy egyezzen ki a város az örökösökkel 500 koronában, amit az alperesek hajlandók is megfizetni. F a b i a n T ó t h Istvan szembehelyezkedett az ügyéssé és tanácsai indítványával, ő úgy jászik, hogy dupla, vagy semmi, s miután a közgyűlés is ezt tartotta célszerűbbnek, a félszázad per botorkál tovább s unokáink majd kapnak duplát, vagy semmit.

A tulipánmogyalom zele besuhant a közgyűlési terem fülledt levegőjébe is: elhatározta a képviselőtestület, hogy a város háztartásában szükséges mindennemű iparcikket csak honi gyárakból szerez be s számsz minden olyan portékát, mely nem magyar származású. Elhatározta azt is, hogy az ország összes városait megkeresi hasonló in tézkedésre.

A főgimnázium jelentését tudomásul vette a közgyűlés a tanács azon javaslatával együtt, hogy a 24.000 korona elengedéseért — amit a főgimnázium fenntartásáért évente az államnak fizetünk — írjon fel a közgyűlés a vallás- és közoktatásügyi kormányhoz. Galfi Sandor ehhez azt a pótdíjtányt fűzte, hogy ne csak a levelet küldje fel a közgyűlés a miniszteriumba, mert ott azt előreláthatólag félre dobják, amint azt már tették is, hanem küldjön fel a miniszterhez a közgyűlési deputációt, amelyik aztan szoval magyarazza ki közvetlenül a mi kérsünk jogosságát. El is fogadta ezt az indítványt a közgyűlés, s kiküldötte a polgarmestert és a főjegyzőt, valamint B a l a z s o v i t s igazgatót, azzal, hogy vegyék maguk mellé a város országgyűlési képviselőjét s együttesen járjanak a miniszter elé.

Az iparosíjak önképzőkörre által rendezendő tanonc- és segédmunka kiállításra a közgyűlés 100 koronát szavazott meg.

Elénk vitára adott alkalmat Dr. Reis Soma és társainak kérelme értézi kút fúrásas ügyében. Reiss doktor és a szomszédos háztulajdonosok bejelentették a város-hoz, hogy ők saját költségükön, mintegy 3600 korona költséggel értézi kútakat akarnak fúrni a volt tyúkpiac- téren, s ingyen létesítenek ott a közönség használatára egykőzkutat. Ők maguk természetesen saját hazáikba bevezetik a vizet. Azt hinné az ember, hogy kapva kap a közgyűlés egy

ilyen ajánlaton, hogy a város ingyen jut hozzá egy ezreket erő kőzkúthoz. Csongrádon mar negyedik ilyen kútát fúrják az egyes érdekcsoportok, a község csak azt köti ki, hogy minden csoport adjon egy-egy kőzkutat a közönségnek, sőt ott maga a község pénzbelileg is hozzájárul a költséghez Szóval ott setjenek hozza, mi az a közegészségügy. Nalunk csak erős vita után, némi szavazattöbbséggel engedni meg a közgyűlés, hogy egy csoport a saját költségén adjon a város közönségének egy kőzkutat.

A tisztviselők egyike- másika szabadságolás iránti kérvénye tárgyalásánál volt még egy kis szenvedélyes vita. F a b i a n T ó t h Istvan ugyanis nem adna egy szabad órát sem a tisztviselőnek, s az összes kérelmezőket elutasítani javasolja. A közgyűlés azonban a F a b i a n régi véleményét osztja amikor még mint szintén tisztviselő nem zarkozott el ilyen ridegen egy kis szabad ságtól, s csekély módosítással megadta a kert szabagságidőket. Amivel aztan a közgyűlés véget ért.

Ujdonságok

Szentes, 1906. augusztus 2

— **A fegyverhasználat.** A belügyminiszter annak idején rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelynek értelmében a vármegyék területén azoktól, akik gyanúsnak tetszettek és akiknek vadászterületük és fegyvertartási engedélyük nem volt, fegyverüket a csendőrség elkobozta Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a mai napon hatályon kívül helyezte ezt a rendeletet és felhívta a törvényhatóságokat, hogy az elkobzott fegyvereket igazolt tulajdonosaiknak szolgáltatassak vissza.

— **Egyházi rendkívüli közgyűlés.** A Szentesi evang. egyház vasárnap az istentisztelet után közgyűlést tart, a szűkebb körű püspökvalasztás és az aug. 22 én Hunváshelyen tartandó egyházmegyei közgyűlés tárgyában.

— **A megyei levéltárban őrzött nemeslevelek.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter körrendeletben hívta fel a vármegyék alispánjait, hogy a megyei levéltárakban őrzött némes leveleket gyűjtésük össze s azokról pontos kimutatásokat készítsenek oly czélból, hogy a szükséges adatok a m. kir. országos levéltár rendelkezésére álljanak. — A belügyminiszter ugyanis az országos levéltár azzal bizta meg hogy állítsa össze ama gyarországi hiteles és valódi címeres nemeslevelek jegyzékét, mivel az utóbbi időben többször megtörtént az, hogy a megyei levéltárakban levő némes levelekről a vármegyék hit másolatokat adtak ki és ily módon sok visszaélés követettett el; másrészt a némes-levelekben foglalt adatok összegyűjtése közjogi történelmi és címerinté szempontról is fontos tudományos értékkel fog birni.

Vármegyénk levéltárban P a z m a n y Daniel megyei levéltárnok hat eredeti némes-levelet talált, melyek az országos levéltárba fognak fölküldetni.

Ezen armálisok a következők:

1. Thasnádi Balásznak Bathory István által 1581-ben adott némeslevél lengyel függő pecséttel.

2. Bikfalvi Zaránd Lukács némeslevele 1609-ből Bethlen Gábor által adományozva.

3. Adoni Nagy Istvánnak és nejeének Erzsébeth-nek s leányának Katharinának II. Matyas király által adott függő pecsétes némes levél 1618-ból.

4. Nagy Istvánnak és családjának 1653-ban adott pecsétes levél III. Ferdinánd által adományozva.

5. Szelei Janosnak és családjának armalis I. Lipot adományva 1660-ból; végül

6. Csergő Balazs (székely) függő pecsétes némeslevele I. Ferenc királytól 1823-ban adományozva. Ezen utóbbi a szentesen élő Csergő-csalad tulajdona.

— **Községi temetők.** A baptisták ott, ahol községi temető nincs, alig tudják halottaikat eltemetni, mert az egyes felekezetek a temetőket teljesen a maguk céljaira tartják leköve. E miatt újabbban sok panaszerkezett a belügyminiszterhez s gróf Andrássy Gyula most körrendeletet intézett a törvényhatóságok és a r. t. városok első tisztviselőihez, Szentes város polgarmesteréhez is, hogy ott, ahol az egyes felekezetek temetőikből a baptistákat kizárják külön községi temető nyitását szorgalmazzak. Együttal felhívja a belügyminiszter a aatóságokat arra is, hogy a temetéseik zavartalanogat minden körülmények között biztosítsák.

— **Elöléptetés.** Dr. Jóó Károly földinket, a kolozsvári kir. tabla tanácsjegyzőjét Jóó Károly református kántor fiát a betleni járásbíróóság élére járásbíróának nevezték ki.

— **Ipartestületi közgyűlés.** A szentesi ipartestület augusztus 20-án délelőtt 8 óra-ko rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyat a szentesi iparnak jövő évi pécsi országos kiállításra leendő képviseltesése képezi.

— **Ártézikút a volt tyúkpiacón.** A hét-tdi közgyűlés megengedte, hogy a volt tyúkpiacón mint közterületen a szomszédos háztulajdonosok saját költségükön ártézi kútat fúrassanak s annak vizét cöveken hazakiba vezessék. Ezen engedély alapján most már a megyei alispáni hivatalhoz mint vizügyi hatósághoz folyamodnak, hogy az ártézi kút mint vizmü és a vizelvezetés létesítése a vizjogi törvény alapján is engedélyeztessék. Az ez iránt teendő további lépések megbeszélése végett a létesítendő ártézi kút érdekeltége f. hó 2-án csütörtökön délután a túl a kurci közgyűlési teremben értekezletet tart. — Amint halljuk, a város által a volt tyúkpiac igénybe vételére nézve adott előzetes engedély tárgyában hozott határozatot meg akarják felebbezni azon indokból, hogy mielőtt még az engedély megadának, vizsgáltnak meg, vajjon az új kút nem-csökkenti a főtéren levő ártézi kút vízhozamát; nehogy a néhány háztulajdonos érdekében fúrandó ártézi kút zavarólag hasson a közelben levő főtéri kút vizére s így a nagyközönség érdeke szenvedjen csorbust.

— **A pellagra-betegek nyilvántartása.** gróf Andrássy Gyula belügyminiszter közegészségügyi rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a pellagra-betegek nyilvántartása ügyében. A rendelet a legszigorúbb eljárást követeli meg.

— **Elutasított kegyelmi kérvény.** A szegedi törvényszék tegnapielőtt tartotta meg a főtárgyalást Hegyi Antal hírhedt csongrádi plébanos bűnügyében. Hegyi tudvalevően Amerikába szökött két jegerős ítélet és még folyamatosan levő bünbérei elől, de néhány hét előtt hazajött és letartóztatták. A különös életü pibanost ma egy sikkasztás és négy rendbeli hamis vad buntette miatt vonta felelősségre a törvényszék. Ezeket a bűncelekményeket még öt-hat év előtt köve- tette el. A sikkasztás története ez: Hegyi több ezer koronával tartozott Eszes Matyas csongrádi gőzmalomtulajdonosnak, aki a tartozás fejében sok ingóságot lefoglaltatott a parochián. Amikor 1902. október 4-én árvérés alá kerültek volna az ingóságok, kiderült, hogy Hegyi az összes lefoglalt holmikát Sima Ferenc egyetlen leányára, Sima Juliánára iratta s így Eszeset megkárosította.

A hamis vádaskodást pedig 1901. január 28-án követte el. Tudni kell, hogy Hegyi ellen alóláodon folytak bünpörök sikkasztások és más bűncelekmények miatt. A hívkő közül sokan följelentették becsületéért és testi sérts miatt, mert gyakran ok nélkül véresre verte a parochián azokat, akik tanácsért hozzáfodultak Hegyi a tár-

gyalásokon soha sem jelent meg és így elrendelték elővezetését.

Az 1900. év decemberében megjelent a parochian Bogdán József, Szabó Gábor, Berei Lajos és Horváth György csendőrmesterek; felszólították Hegyit, hogy kövesse őket a jarásbírószághoz, de a plébános felreklókte a csendőroket és a templom felé futott. A csendőroket utóérték s ekkor Hegyi sorra fölpofozta őket és a nagyerejű plébános a templom falához vagdalta a fegyveres férfiakat, akik ekkor szuronyt szegtek mellének és végre is elkísérték a jarásbírószághoz. A dühöngő pap ekkor így kiáltott az piacon végig:

— Emberek, ezek a kakastollas betyárok fölakarnak akasztani. Fogjatok kasszát, kaptát és üssétek agyon a gazokat!

(A csendőroket a nép meg is támadta. Hegyi it emiatt izgatásért 3 hónapi fogházra ítélte a szegedi törvényszék.)

Hegyi 1901. január 28-án följelentést adott be a honvédelmi miniszterhez a négy csendőrmester ellen, akiket azzal vádolt meg, hogy öt jogtalanul letartóztatták, megkínózták, a pörében hamis esküt tettek és hivatalos hatalmukkal visszaélték. A megindított ügyelmi vizsgálat tisztázta az őrmestereket, akiknek panasza a szegedi ügyészség 4 rendbeli hamis vád miatt vádiratot készített Hegyi ellen.

A mai tárgyaláson Kemény Béla törvényszéki bíró elnököt; szavazóbirák voltak Polner Kalman és Schulek Teofil, a vadhatóságok: dr. Kókás Rókus kir. alügyész képviselő; Hegyi dr. Buch Herman csongrádi ügyvéd védelmezte. A plébánost aki egyszerű fekete papi ruhában volt és rendkívül megtörtnek látszik, két szuronyos börtönőr vezette a tárgyaló terembe. A tárgyalás irant Szegedről és a környékről sokan érdeklődtek és a halgatóság padjai megteltek. Először személyi viszonyaira vonatkozólag hallgattak ki. 58 évesnek mondja magát.

Hegyi cinikus feleleteket adott az elnök kérdéseire.

- Hol lakik?
- Most a börtönben.
- De azelőtt?
- Amerikában.
- Magyar honos?
- Az amerikai törvények szerint amerikai honos vagyok.
- Van honosítási okirata?
- Nincs.
- Akkor magyar honos.
- Nem is akarok amerikai lenni.
- Van e vagyona?
- Ami rajtam van.
- Volt-e már büntetve?
- Számtalanszor.

Miután a hamis vád iratai és tanúi közül néhány hianyozott, a védő indítványozta, hogy a sikkasztás és a hamis vád ügyet valaszták szét és mind az öt ügy elnapolásat kéri, mert a tényállást nem lehet megállapítani így. A törvényszék el is halasztotta a tárgyalások folytatását akkora, amikor a tanúkat elővezették.

Amikor Hegyi a teremből ki akartak vezetni, a tanúkban beidéztet csongrádi őregparasztok térdre estek előtte és sirva csókolgáltak a kezét. A fanatikus hívőket aztán a börtönőrök tavoltították el.

A szerencsétlen Hegyi Antal eddig abban reménykedett, hogy egykori jóbarátja, Polónyi Géza igazságügyi miniszter kegyelmét eszközöl ki számára. Ma azonban már ez a reménye is megsemmisült. Ugyanis megtudta, hogy nem számíthat királyi kegyelemre. Hegyi, amikor Kispesten a múlt hónap 12-én letartóztatták, kérvényt írt Polónyinak. A folyamodványban a következőket adta elő:

»Azt hittem, hogy a régi szabadelvű part bukásával és a nemzeti kormány uralomra jutásával veget érnek azok a rutpolitikai üldözések, amelyeknek én is áldozata vagyok. Ebben biztam, amikor Észak-Amerikából, Lusiana államból hazajöttem, hogy az általam alapított gesseni árva- és szegényház számára a kormány támogatásával apácákat vigyek ki. Azonban a szegedi kir.

ügyészség tavrata alapján letartóztatták állítólag azért, mert amíg én Amerikában voltam, jögerősen elítéltek 7 hónapi börtönre magánlakértés miatt. Ezt Schusztér Konstantin volt vaci püspök miatt kaptam. Ugyanis meg akarta torolni H o c k János csongrádi bukását és ezért 1892-ben kiadott nyílt levelém miatt felüggesztett, de Vaszary Kolos hercepprimás visszahelyezett hivatalomba. A püspök azonban nem hagyott föl üldözésével és visszatartotta a feloldó ítéletet, amiért én felszólítottam a helyembe ültetett D r o p p a Károly püspöki adminisztrátort, hogy adja át hivatalomat, ő azonban csendőrokkal elfogott. És még hozzá engem fogtak pörbe magánlakértésért. A törvénysek fölmentett ez alól, de a kúria elítélte. (Egyszerű oka van ennek is. S z i v a k Imre megakarta magát boszúlni rajtam, mert véjének, B a r r o s Jánosnak a mandátumát megsemmisítették. Engem okolt ezért.) A sok zaklatás miatt ismét a hercepprimáshoz fordultam, de akkor közbejött boldogult Erzsébet királyné meggyilkolása és a hercepprimás el volt foglalva. Látni való, hogy én ártatlan vagyok és kérem excellenciádat, eszközöljön ki számomra kegyelmet, hogy én visszamehessek Amerikába, ahol egyházközsegem őrző nélkül maradt.»

Az igazságügyi miniszter ma arról értesítette az ügyészséget, hogy Hegyi kérése nem volt teljesíthető. Így hát a csongrádi plébános egyhamar nem kerül ki a börtönből.

— Esküvő. Dr. Sulc Lajos vármegyei árvaszéki úrnok ma csütörtökön d. u. 6 óra körül esküszik örök hűséget Békéscsabán Sebe-
rényi Irénnek Sebe-
rényi Lajos Zs. b. csabai lelkész kedves leányának. A násznagyit tisztelt: Fekete Márton kir. tanácsos társauiti főigazgató és Petrcvits Soma esperes teljesítik. Az új házaspár Szepesszegrre megy nászútra.

— Korcsmárosok kongresszusa. A budapesti korcsmárosok ipartársulata aalt szeptember 4. és 5. ere Budapestre egybehívott orszagos korcsmáros-kongresszusra eddig 42 vármegyeiből jelentettek be 305 küldöttet. A kongresszus a kisebb existenciák bajaival van hivatva foglalkozni.

— Kiallítás Szentesen. Mint megírtuk a szentesi iparos ifjak önképző köre augusztus 20-án a túl a kurcai közgyűlési teremben iparossegéd és tanonc munkakiallított rendez A kiállítás anyagi segítésére a város sz z koronát szavazott meg. Ebből az összegből a jutalomra érdemes kiállított munkákat fogja díjazni a kiállítás rendező bizottsága. A rendezőség azon kérelem közvételére kért fel bennünket, hogy a helybeli iparosok alkalmazottjaikat ezen kiállításon leendő részvételre minél hathatósabban buzdítsák, hogy így a helybeli ipar haladása minél szebb és gazdagabb kiállításban legyen bemutatható.

— Kiméljük a katonát Éppen tegnap került szóba a közö. hadügyminiszteri rendelet, hogy a legénységgel jól kell banni, s hogy nagy kanikulában csak a reggeli és esti órákban egzerciroztassák őket. Most valami olyasmiről kaptunk értesítést ami nagyon is hozzávág ehhez a dologhoz. E szerint V i t t e z Árpád, a marosvásárhelyi 9-ik honvéd huszárezred hadnagya érdekes találmányt szerkesztett, éppen a katonák részére, a kanikulára való tekintettel. A suyo-
s és feszes uniformis. de különösen a sipka és az olomsúlyú csakó győtrelem a hősegben a katonára. Az még jól jár, aki nagy izzadás árán szabadul meg a sapka, vagy a csakó terhétől, de a katonai kórházak és a kaszarnyak tanuskodnak arról, hogy fejfájás, napszúrás, fejbőrbetegség és kopaszodás jörszét a siphatók vagy csakótól ered a forróság időszakában. Vitéz hadnagy találmánya ezeket a bajokat akarja megszüntetni. Nem más az, mint egy szellőztető-készülék, amely akár a katonatisztit, akár a legénységi sapkának a felső nagy gombjába

fér el. A sapka formája semmit sem változik, mindössze a gombban lévő cimernelk kell áldozatul esnie. A találmányt, amelyet már a hadügyminiszterhez is beküldöttek, legközelebb szabadalmaztatják. A felsőbb katonai körökön mulik már most, hogy behozzák. És az, hogy a katoná fejbőre allandóan száraz marad, a levegő átjárhatja a siphát, s a sok betegség és győtrelem elmarad, elég ok arra, hogy a találmányt a legnagyobb gondnal bíralják és kezeljék.

— Vasút előmunkálati engedély. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Torók Emil mérnök budapesti vállalkozónak az építés alatt levő orosháza—szentes—csongrádi helyierdekű vasút fabian zoltantéri szárnyonalanak Lajostanya állomásából kiágazólag Kis Ujvaros major érintésével Magocsig vezetőedő szabványos nyomású gőzüzemű helyi érdekű szárnyvonaira az előmunkálati engedélyt egy évre megadta,

Felelős-szerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kadótlájdonos „Szentés és Vidéke” könyvnyomda

Minden utánzat és utánnyomás büntethető.

Valódi a.

Thierry-féle balszam

csak a zöld apácavédjezgyelett. Törvényesen védve. Régtől híres, fölülmulhatatlan emésztési zavarok, gyomorgörcs, kólika, katarus mellifajás, influenza stb. ellen. Ára: 12 kis, vagy 6 nagy üvegnek, vagy 1 nagy Speciális üveg patentzárral 5 korona bérmentve.

Thierry Centifoliakenőse általában ismert mint utóérhellen szer

minden, még oly régi seb, gyuladás, sérülés, abszcussus és daganat ellen. Ára: 2 tégely 3 korona 60 fillér bérmentve. Széküldöl csakú föleges fizetés vagy utánv- mellett

Thierry A. gyógyszerész Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Eredeti köszönőiratok ezreit tartalmazó röpirat ingyen és bérmentve.
Raktár Budapest: Török József és Dr. Egger László I. Lugoson Vértés L. gyógyszerüzében. 50—5

Eladó tanyaöld.

C-ücs Lajosnak Bökényben levő szántó-földje tanyaépületekkel, fáskerttel együtt akár egészben, akár kisebb részletekben is eladó. 10—5

Csepléshez.

Ilona brikett mint a legjobb cseplészen a legolcsóbb tüzelő anyag fö elárúsítója,

Deutsch Kárpát

a Dreher-féle sör főraktárosa. A csepléshez ajánlja a legjobb sörét és minden fele pálinkáját jutányos árért.

Szentesen a vásártéri üzletében. 10—4

